

Список використаних джерел

1. Di Iacovo, F. (2009). Social Farming: Dealing with Communities Rebuilding Local Economy Journal of Farm Management, 13(7), 8.
2. Reiman. K / Social conditions for the endogenous growth of territorial units / Reiman. K. – W: Economic Science for Rural Development. – № 11. – 2006. – P. 63.
3. Wioletta K. Community-based Social Farming (CSF) and its educational function. Problems of Small Agricultural Holdings. – No. 2. – 2017. – P. 17.

Дарина СОЛОПИХІНА

*студентка Харківського національного університету
міського господарства ім. О.М. Бекетова*

ДОСВІД КРАЇН ЄС УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ ІНТЕРЕСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

У світі не існує країни, яка б мала абсолютний імунітет проти негативних явищ, пов'язаних із конфліктом інтересів у професійній діяльності державних службовців. Усі країни вдаються до певних дій, для того щоб запобігати та протидіяти ситуаціям конфлікту інтересів, і роблять це з різним ступенем успіху.

У пункті 2, статті 2 хорватського «Закону про запобігання конфлікту інтересів під час здійснення публічно-владних повноважень» під поняттям «конфлікт інтересів» розуміється ситуація, у якій службовець має приватний інтерес, що суперечить публічному інтересу, або його приватний інтерес впливає чи може вплинути на його безсторонність у процесі здійснення службових повноважень [4].

У європейській законодавчій практиці досить поширеною є запропонована у Рекомендаціях ОЕСР характеристика конфлікту інтересів як конфлікту між державними обов'язками та приватними інтересами державної посадової особи, в якому пов'язаний з приватними можливостями інтерес державної посадової особи може негативно впливати на виконання нею своїх посадових обов'язків і функцій [1]. Таке визначення конфлікту інтересів, зокрема, відображене у законах Чехії, Латвії, Молдови, Хорватії.

У чеському законодавстві щодо конфлікту інтересів визначається, що будь-який конфлікт між приватними інтересами службовця та інтересами, які він зобов'язаний захищати у зв'язку з призначенням на посаду, і є конфліктом інтересів на державній службі (Закон про конфлікт інтересів, § 3 п. 1) [2].

Відповідно до «Закону про запобігання конфлікту інтересів у діяльності посадових осіб» (п. 5 ст. 1) Латвії конфлікт інтересів – це

ситуація, в якій у процесі виконання службових обов'язків службовець повинен прийняти рішення або взяти участь у прийнятті рішення чи вчинити інші дії, пов'язані з виконанням його повноважень по службі [3].

Слід також відзначити, що у Рекомендаціях ОЕСР у межах загального поняття конфлікту інтересів акцентується існування не лише ситуації фактичного конфлікту між інтересами державного посадовця як приватної особи-громадянина та його обов'язком як державної посадової особи, але також ситуацій, за яких існують уявний чи потенційний конфлікти інтересів.

Очевидний конфлікт інтересів стосується ситуації, коли існує особистий інтерес, який може обґрунтовано вважатися іншими таким, що впливає на виконання державною посадовою особою своїх обов'язків, навіть якщо такого негативного впливу фактично немає (або не може бути).

Загалом у європейській управлінській практиці відсутній стандартний набір інструментів, спрямованих на запобігання виникненню конфлікту інтересів на державній службі. Але можна окреслити основні можливі механізми, які застосовуються в різних країнах.

1. Одним із таких механізмів є обмеження щодо суміщення службової діяльності з іншими видами діяльності. Ця умова поширюється на осіб, що обіймають політичні посади.

2. Наступним механізмом є декларування особистих доходів. У країнах Європи відсутній єдиний підхід щодо визначення кола суб'єктів, які повинні подавати декларації про особисті доходи та суми доходів, що підлягають декларуванню. У Великобританії, наприклад, члени парламенту повинні декларувати лише ті доходи, які перевищують певну встановлену межу. У Польщі особисті доходи декларують лише особи, які обіймають політичні посади, а також особи, які обіймають виборні посади. У Латвії обов'язок декларування особистих доходів покладається на всіх службовців.

3. Ще одним дієвим механізмом запобігання конфлікту інтересів на державній службі є оприлюднення декларацій про інтереси, доходи та майно. Це передбачено законодавством деяких європейських держав – Польщі (для всіх місцевих виборних посадових осіб), Великобританії (декларації про подарунки особам, що обіймають політичні посади, а також декларації про інтереси членів парламенту є загальнодоступними), Іспанії (декларації про інтереси членів парламенту та місцевих виборних посадових осіб можуть бути отримані за запитом будь-якої зацікавленої особи), Латвії (всі декларації є загальнодоступними). Законодавство Франції та Угорщини оприлюднення декларацій не передбачає.

4. Обмеження на обіймання певних посад та заняття певними видами діяльності після припинення повноважень на посаді державного службовця також встановлене законодавством окремих європейських країн.

5. Одним із важливих механізмів запобігання виникненню конфлікту інтересів аналог якого, слід було б запровадити в Україні це заборона суміщення службової діяльності з посадами в громадських організаціях та партіях. У багатьох країнах така заборона встановлена для суддів та державних службовців певних категорій (Польща, Великобританія, Угорщина).

6. Утримання від участі у прийнятті рішень є ще одним механізмом запобігання конфлікту інтересів. За таким принципом службовець не може здійснювати свої повноваження у випадку особистої зацікавленості у їх здійсненні.

Законодавством низки європейських держав (Великобританії, Іспанії, Латвії, Португалії, Франції) встановлено обмеження щодо володіння частками у статутному капіталі комерційних підприємств, які виступають постачальниками робіт, товарів та послуг для відповідного органу влади. У Польщі місцеві виборні посадові особи взагалі не можуть бути власниками часток у статутному капіталі будь-яких приватних підприємств [5, с. 10].

7. Ще одним дієвим засобом боротьби з явищем конфлікту інтересів є службове викриття. Загальний зміст поняття «службове викриття» закладений в його англійському аналозі: слово «whistleblowing», що означає «дмухати в свисток». Дане поняття спрямовує на асоціацію з образом поліцейського, який дмухає у свисток, викриваючи когось у скоєнні злочину з тим, щоб привернути увагу громадськості до правопорушення.

Проаналізувавши зарубіжний досвід вирішення ситуацій, можемо дійти висновку, що повне запозичення успішного досвіду якої-небудь країни, без урахування українських інституціональних умов не приведе до позитивного результату. Наразі підхід, який передбачає використання окремих точкових інструментів, за умови їх розумного відбору та практичного втілення, більш розумний і перспективний з точки зору формування Української моделі управління конфліктом інтересів на державній службі.

Список використаних джерел

1. Recommendation of the OECD Council on Guidelines for Managing Conflict of Interest in the Public Service [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/dataoecd/13/22/2957360.pdf>

2. Ostretuzajmu [Електронний ресурс] : Zakonc. 159/2006 Sb. – Режим доступу : http://www.msmt.cz/uploads/Registr_oznameni/zak_159_2006Sb_o_stretu_zajmu_ve_zneni_zak_216_2008Sb.pdf

3. О предотвращении конфликта интересов в деятельности государственных должностных лиц [Електронний ресурс] : Закон от 10.05.2002 г. – Режим доступу : http://www.knab.gov.lv/uploads/rus/zakon_o_konflikte_interesov.pdf

4. О sprjecavanju sukoba interesa [Електронний ресурс] : Zakon. – Режим доступу : <http://www.zakon.hr/z/423/Zakon-o-sprje%C4%8Davanju-sukoba-interesa>

5. Баюк М. І. Запобігання проявам корупції та конфлікту інтересів на державній службі (міжнародний досвід). Інформаційно-довідковий матеріал [Текст] : М.І. Баюк, В.В. Міщишин – Хмельницький: Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій. – 2011. – 33 с.

Федір ТЕРХАНОВ

аспірант кафедри права

та європейської інтеграції ДРІДУ НАДУ

ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТІВ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сучасний процес державотворення в Україні зумовлює необхідність дослідження проблеми, пов'язаної із здійсненням цілеспрямованої діяльності органів публічної влади щодо національних інтересів та територіальної цілісності як основи суверенітету Української держави. Особливої гостроти така проблема набула в умовах зовнішньої агресії з 2014 року, що створює серйозну загрозу становленню України як незалежної, суверенної, демократичної, правової держави. При цьому актуальність дослідження організаційно-правового аспекту становлення та удосконалення політики в умовах реалізації положень Угоди про асоціацію України та ЄС вимагає вирішення проблеми формування засад зовнішньої та внутрішньої політики як складової загальнодержавного курсу на набуття відповідності критеріям на вступ до ЄС, принципам Європейського адміністративного простору тощо. Напрямами реалізації такого курсу виступає формування засад національного суверенітету, трансформації державного механізму забезпечення територіальної цілісності, ствердження незалежної Української держави, формалізація комплексу національних інтересів.

У більшості держав вирішення територіальних питань супроводжувалось встановленням суверенної влади, утвердженням недоторканості кордонів, збереженням незалежності держави, пошуком нової моделі національної ідентичності, формуванням комплексу національних інтересів. Сучасний етап розвитку міжнародних відносин характеризується стрімким зростанням загальної кількості збройних конфліктів, активною протидією тероризму, формуванню нових, наднаціональних систем безпеки, закріпленням безпекового фактору як